

मा.पंतप्रधानांनी जाहीर केलेले विदर्भ पॅकेज
अमरावती, अकोला, बुलढाणा, वाशिम, यवतमाळ व वर्धा या सहा
जिल्ह्यात राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक
सुधारणाकरिता सहाय्य (Support to State Extention
Programmes for Extention Reforms) या केंद्र पुरस्कृत
योजनेच्या अंमलबजावणीस मान्यता देणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
कृषि,पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: कृषिका १७०६/प्र.क्र.९३/३-अ
मंत्रालय विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: ११ ऑगस्ट, २००६

वाचा:- शासन निर्णय कृषि,पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग क्रमांक

- १) राविका १७०५/प्र.क्र.३८/३-अ, दिनांक २४ऑक्टोबर, २००५,
आणि २ फेब्रुवारी, २००६
- २) केंद्रीय कृषी मंत्रालय नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक २९(१६)/२००५-एई
दिनांक ७ जुलै, २००६
- ३) केंद्रीय कृषी मंत्रालय नवी दिल्ली यांचे पत्र क्रमांक २७(१८)/२००६-एई
दिनांक ३१ जुलै, २००६

प्रस्तावना:-

केंद्रीय कृषी मंत्रालयाने कृषि विस्तार कार्यक्रम पुनर्जिवित करुन शेतकऱ्यांच्या गरजेनुषंग तसेच निकडीनुसार कृषि विस्तार कार्यक्रम राबविण्यासाठी राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणाकरिता सहाय्य ही केंद्र पुरस्कृत योजना ९० टक्के केंद्र व १० टक्के राज्य हिस्सा या तत्वावर सन २००५-०६ पासून राबविण्यास मान्यता दिली आहे. या मान्यतेनुसार राज्यात सदर योजना सन २००५-०६ मध्ये राबविण्यास संदर्भाधीन दिनांक २४ ऑक्टोबर, २००५ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता दिली आहे. या योजनेअंतर्गत राज्यातील ठाणे, सिंधुदुर्ग, पुणे, सांगली, कोल्हापूर, नंदूरबार, लातूर, हिंगोली, गडचिरोली, वर्धा, वाशिम, जालना, अहमदनगर, अमरावती, औरंगाबाद आणि रत्नागिरी या १६ जिल्ह्यांचा समावेश आहे. या योजनेची अंमलबजावणी करण्याकरिता रु.२५७.५७ लक्ष (रुपये दोन कोटी सत्तावन्न लक्ष सत्तावन्न हजार मात्र) निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता देण्यात आली असून त्यापैकी केंद्र हिस्सा रु.२३१.८२ लक्ष (रुपये दोन कोटी एकतीस लक्ष ब्याऐशी हजार मात्र) आणि राज्य हिस्सा रु.२५.७५ लक्ष (रुपये पंचवीस लक्ष पंचाहत्तर हजार मात्र) इतक्या खर्चास मान्यता देण्यात आली आहे.

२. मा.पंतप्रधानांनी दि. १ जुलै, २००६ रोजी अमरावती, अकोला, बुलढाणा, वाशिम, यवतमाळ व वर्धा या सहा जिल्ह्यांकरिता विदर्भ पॅकेज जाहीर केले आहे. या पॅकेजअंतर्गत कृषि विस्ताराचा कार्यक्रम अधिक परिणामकारक होण्यासाठी कृषि तंत्रज्ञान व्यवस्थापन यंत्रणा (आत्मा) ही संस्था त्या त्या जिल्ह्यात स्थापन करुन ती तातडीने कार्यान्वित

करण्याचे घोषित करण्यात आले आहे. त्यानुसार केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने संदर्भाधीन दि.७ जुलै, २००६ च्या पत्रान्वये **राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य** या योजनेअंतर्गत अमरावती, वाशिम व वर्धा या तीन जिल्ह्यांचा समावेश यापूर्वीच झाला असल्याने उर्वरित अकोला, बुलढाणा व यवतमाळ या तीन जिल्ह्यांचा समावेश सदर योजनेअंतर्गत करण्यास मान्यता दिली आहे. तसेच विदर्भातील संबंधित सहा जिल्ह्यांत या योजनेची अंमलबजावणी सन २००६-०७ मध्ये करण्यास प्रशासकीय मान्यता दिली आहे.

शासन निर्णय :-

राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य ही योजना संदर्भाधीन दिनांक २४ ऑक्टोबर, २००५ च्या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या १६ जिल्ह्यात राबविण्यास मान्यता दिली असून केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दिनांक ७ जुलै, २००६ च्या पत्रात विदर्भ पॅकेजान्वये जाहीर केलेल्या कार्यक्रमानुसार अकोला, बुलढाणा व अकोला या आणखी तीन जिल्ह्यात ही योजना राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार **राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य** ही योजना आता राज्यातील खालील १९ जिल्ह्यात राबविण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

ठाणे, सिंधुदुर्ग, पुणे, सांगली, कोल्हापूर, नंदुरबार, लातूर, हिंगोली, गडचिरोली, वर्धा, वाशिम, जालना, अहमदनगर, अमरावती, औरंगाबाद, रत्नागिरी अकोला, बुलढाणा, आणि यवतमाळ.

२. आता मा. पंतप्रधान यांनी जाहीर केलेल्या विदर्भ पॅकेजअंतर्गत समाविष्ट असलेल्या वाशिम, अमरावती, वर्धा, अकोला, बुलढाणा व यवतमाळ या जिल्ह्यात सदर योजना आत्मा संस्थेमार्फत राबविण्यास केंद्र शासनाच्या मान्यतेच्या अधीन राहून राज्याची प्रशासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

३. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक ७ जुलै, २००६ व ३१ जुलै, २००६ च्या पत्रान्वये विदर्भ पॅकेजअंतर्गत अमरावती, बुलढाणा, अकोला, वाशिम, वर्धा व यवतमाळ या जिल्ह्यातील आत्मा संस्थेमार्फत रु.२२६.७० लक्ष निधीच्या सोबत जोडलेल्या विवरणपत्र-१ मधील मंजूर केलेल्या घटकांच्या कार्यक्रमास मान्यता दिली आहे. या मान्यतेच्या अधिन राहून राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य ही केंद्र पुरस्कृत योजना केंद्र : राज्य ९०:१० या हिश्यानुसार राबवावयाची असल्याने मंजूर कार्यक्रमाकरिता केंद्र हिस्सा रुपये २०४.०३ लक्ष (रुपये दोन कोटी चार लक्ष तीन हजार मात्र) आणि राज्य हिस्सा रु.२२.६७ लक्ष (रुपये बावीस लक्ष सवसष्ट हजार मात्र) या तत्वावर सन २००६-०७ मध्ये वर नमूद केलेल्या जिल्ह्यात राबविण्यास वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे.

४. **राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य** या योजनेअंतर्गत सन २००५-०६ मध्ये राज्याला वितरीत निधीपैकी दिनांक १ एप्रिल, २००६ रोजी अखर्चित राहिलेल्या निधीतून वरील

कार्यक्रम राबविण्याकरिता खर्च करण्यास सन २००६-०७ मध्ये केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दिनांक ७ जुलै, २००६ व ३१ जुलै, २००६ च्या पत्रान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार हा खर्च करण्यास व या योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

५. सन २००६-०७ मध्ये सदर योजनेची अंमलबजावणी संदर्भाधीन दिनांक २४ ऑक्टोबर, २००५ च्या शासन निर्णयात नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचना, अटी व शर्तीनुसार करण्यात यावी. तसेच केंद्र शासनाच्या संदर्भाधीन दि.३१ जुलै, २००६ च्या पत्रात नमूद केलेल्या मार्गदर्शक सूचना लक्षात घेऊन ही योजना तातडीने सुरु करण्यासाठी संबंधितांना सूचना निर्गमित कराव्यात.

६. विदर्भ पॅकेज अंतर्गत जाहीर केलेल्या वरील कार्यक्रमाचा आढावा मा. पंतप्रधान यांचेमार्फत घेण्यात येणार आहे. हे लक्षात घेऊन या योजनेतील अंमलबजावणीचा आढावा संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण) कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी वेळोवेळी घ्यावा. याबाबतचा मासिक प्रगती अहवाल न चुकता शासनास पुढील महिन्याच्या ५ तारखेपर्यंत कळवावा.

७. राज्याच्या कृषि विस्तार कार्यक्रमांना विस्तार विषयक सुधारणांकरिता सहाय्य ही योजना विदर्भ पॅकेजमधील ६ जिल्हे वगळता उर्वरित जिल्ह्यात राबविण्याबाबतचे आदेश केंद्र शासनाने मान्यता दिल्यानंतर स्वतंत्रपणे निर्गमित करण्यात येतील.

८. हे आदेश शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्रमांक खर्चनि १००६/प्र.क्र.१/अर्थोपाय, दिनांक २० एप्रिल, २००६ अन्वये निर्गमित केलेल्या सूचनांचा अवलंब करून प्रधान सचिव (कृषी) यांच्या मान्यतेने निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईट वर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(आ. भ. रामटेके)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

प्रति,

कुलगुरु, मराठवाडा कृषि विद्यापीठ, परभणी
कुलगुरु, डॉ. पंजाराबव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला,
कुलगुरु, महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी, जि. अहमदनगर
कुलगुरु, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापीठ,

सचिव, (पदुम), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, (मृद व जलसंधारण) ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
सचिव, (ग्राम विकास) ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव, (उद्योग) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई
सचिव (सहकार), सहकार व वस्त्रोद्योग विभाग
सर्व विभागीय आयुक्त,
कृषी आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे, (पाच जादा प्रतीसह)
आयुक्त सहकार महाराष्ट्र राज्य पुणे,
आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य पुणे,
आयुक्त मत्स्यव्यवसाय महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
आयुक्त दुग्धव्यवसाय विकास महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
साखर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व जिल्हाधिकारी,
सर्व जिल्ह्यांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
सर्व जिल्हा सहनिबंधक सहकारी संस्था,
संचालक, (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (५ जादा प्रतीसह)
सर्व संचालक / कृषि सहसंचालक कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
सर्व विभागीय कृषी सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, (पणन), सहकार विभाग, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
संचालक, (विस्तार), रेशीम उद्योग, पुणे-मुंबई रस्ता, शासकीय दूध डेअरी समोर, पुणे-४११००३
संचालक, सामाजिक वनीकरण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
संचालक, वसंतराव नाईक राज्य कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था, ६२/१, सिव्हील लाईन्स, नागपूर
प्राचार्य, विभागीय कृषि विस्तार व्यवस्थापन प्रशिक्षण संस्था, नागपूर, कोल्हापूर, अमरावती, औरंगाबाद,
नाशिक, खोपोली, दोंड
सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,
महालेखापाल, महाराष्ट्र-१ (लेखा व अनुज्ञेयता /लेखा परीक्षा), मुंबई ,
महालेखापाल, महाराष्ट्र-२ (लेखा व अनुज्ञेयता /लेखा परीक्षा), नागपूर
सर्व जिल्ह्यांचे जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सर्व विधान मंडळ सदस्य, विधान मंडळ सचिवालय, मुंबई,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मुंबई,
नियोजन विभाग / वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई ३२
सर्व सहसचिव / उप सचिव / अवर सचिव, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
निवड नस्ती

शासन निर्णय क्रमांक: कृषिका १७०६/प्र.क्र.९३/३-अ, दिनांक ११ ऑगस्ट, २००६ चे सहपत्र
विवरणपत्र-१

ANNEXURE

STATE EXTENSION WORK PLAN FOR 2006-07 OF CENTRALLY SPONSORED
SCHEME " SUPPORT TO STATE EXTENSION PROGRAMME FOR EXTENSION
REFORMS" IN RESPECT OF VIDHARBHA REGION OF MAHARASHTRA

(Amount in Lakh Rupees)

Sr.No. (1)	Indicative activities to be taken (2)	Physical (3)	Financial (4)
1. Farmer oriented activities			
B.1	Developing Strategic Research & Extension Plan (SREP)	2	5.00
B.2	Training of farmers a) At district level b) at village level	47 130	10.81 11.69
B.3	Organizing demonstrations	2250	22.50
B.4	Inter-state & inter-district Exposure visit of farmers- maximum duration 5 days plus travel time	Interstate-12 intrastate-18	8.28 12.42
B.5	Mobilization of farmer groups of different types including Farmer Interest Groups, Women Groups, Farmer Organizations, Commodity Organizations, and Farmer Cooperatives etc. a) Their capacity building. skill development and support services b) Seed money /revolving fund	300 150	15.00 15.00
B.6	Rewards and incentives- Best organized group representing different enterprises (5 groups)	30	6.00
II. Farm Information dissemination			
B.7	District level exhibitions, kisan melas, fruits/ vegetable shows.	15	15.00
B.8	Information dissemination through printed leaflets etc. and local advertisements	--	15.00
B.9	Development of technology packages on electronic form to be shared through IT network.	--	6.00

III. Agricultural Technology Refinement, Validation and Adoption			
B.10	Farmer Scientist Interactions at district level 25 farmers for 2 days.	12	1.20
B.11	Organization of field days and kisan gothis to strengthen research - extension - farmer linkages 1 per block in each season).	100	15.00
B.12	Assessment refinement, validation and adoption of frontline technologies and other short term researchable issues through KVKs and other local research centres	6	3.00
B.13	Establishment of ATMA like institutions Recurring * TA/ DA * Other Operational Expenses including Workshops * Operational Expenses exclusively for block level * Hiring of vehicles Non -Recurring * Equipment * Civil Works and Re-furbishing of ATMA office	-- -- -- --	6.00 12.00 6.00 12.00 6.00
B.14	Establishment of block level Farm Information and Advisory Centres (FIACs) - providing IT applications for effective connectivity	6	7.80
C.	INNOVATIVE ACTIVITIES		
C.1	State Level Activity Implementation of Extension Activities through Agri-Entrepreneurs trained under Agri-Clinic scheme	-	-
C.2	District Level Activity Support for district level Training Institutions - It may include both "Operational Expenses" and Non-Recurring Expenditure.	6	15.00
	TOTAL:		226.70

- Note :** 1. The Unit, Cost Norms and ceiling provided in Annex-I of the Operational Guidelines and Modified Cafeteria of the Scheme should be observed.
2. Additional allocations in respect of activities namely farmers' training at village level, demonstration, district level exhibitions, information dissemination and organization of field days at block level are being examined separately.